

УДК 330.322

JEL classification: E 220, F 210, O 110

Манаєнко І.М.

к.е.н., доцент кафедри менеджменту КПІ ім. Ігоря Сікорського

Салабай В.О.

студент ФММ, КПІ ім. Ігоря Сікорського

НОВІ ТРЕНДИ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано сучасний стан інвестиційної привабливості України. Розглянуто структуру надходження іноземних інвестицій в національну економіку. Визначено основні проблеми залучення іноземних інвестицій в національну економіку, проведено дослідження стану інвестиційного клімату в Україні за міжнародними рейтинговими оцінками. Проаналізовано індекс інвестиційної привабливості за методикою Європейської Бізнес Асоціації. Розглянуто вплив вагомих світових інвесторів на інвестиційну привабливість країни, зокрема Джорджа Сороса. Обґрунтовано важливу роль формування стабільного інвестиційного клімату України. Визначено, що Україна має значний природний потенціал, кваліфіковану робочу силу, має значний науково-технічний потенціал, наявну інфраструктуру, потужну виробничу базу, величезний внутрішній ринок збуту продукції та успішну інтеграцію у світовий фінансовий та товарний ринок, і потенційно може бути однією з провідних країн за залученням інвестицій. Проаналізовано обсяги та тенденції залучення іноземних інвестицій в економіку країни та визначено їх вплив на економічний розвиток її реального сектору.

Ключові слова: іноземні інвестиції, інвестиційна привабливість інвестиційний клімат, міжнародні рейтинги, світовий інвестор.

Постановка проблеми. Інвестування на сучасному етапі розвитку суспільства відіграє важливу роль у забезпеченні економічного розвитку держави. Інвестуючи в ту чи іншу галузь, інвестор звичайно ж перш за все хоче отримати від цього прибуток, але крім особистої вигоди, це корисно і для країни в цілому. Створюються нові робочі місця, галузь в яку надходять інвестиції починає стрімко розвиватися, зростає рівень та значення країни на світовій арені, знижується бідність та безробіття тощо. Кожен інвестиційний проект спрямовується у конкретну галузь і реалізовується у регіонах з найбільшою ефективністю, де для цього є найкращі умови [6].

Події останніх років значно дестабілізували економіку України, що призвело до суттєвих деформацій. Також основною причиною є слабкість державних інститутів та законодавчої системи. Саме тому більшість інвесторів інвестують у інші країни світу з найменшими ризиками. Але новим витком в інвестиційній історії України стали інвестиції Джорджа

Сороса – вагомого світового інвестора. Тому сьогодні для України є важливим формування сприятливого інвестиційного клімату та ефективні реформи для зменшення процедур, що заважають ефективно та швидко залучати іноземний капітал в економіку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням залучення та притоком іноземних інвестицій в Україну, а також покращенням її інвестиційного клімату займалися ряд українських вчених, зокрема Л. Борщ, В. Герзанич, О. Данілов, А. Дук, Ю. Козак, В. Новицький, А. Пересада, В. Федоровський, Г. Филюк та інші.

Незважаючи на низку вагомих праць, що були присвячені інвестиціям в Україну та інвестиційному клімату, слід врахувати і необхідність порушення проблеми підвищення інвестиційної привабливості економіки України в сучасних умовах [6].

Метою статті є аналіз тенденцій інвестиційної привабливості України та основі вітчизняної та світової аналітичної інформації з метою виявлення нових трендів інвестиційної привабливості країни.

Виклад основного матеріалу. Економічна ситуація, що склалася в Україні та стан залучення іноземних інвестицій значно нижчі чим в сусідніх державах та значно ускладнюють інвестиційну діяльність. Ті інвестиції, що вкладаються в економіку країни не дають того бажаного результату для її стрімкого розвитку. Причинами що гальмують притік інвестицій є не лише загальний стан економіки, а й умови ведення бізнесу, втручання держави а також корупція.

За минулі 10 років інвестиції в країни ЄС значно перевищували притік іноземних інвестицій до країн СНД. При цьому Перспективи розвитку іноземного інвестування в Україну визначаються лише обсягами та структурою накопиченого іноземного капіталу в країні. Зміни інвестиційного клімату України найкраще демонструє динаміка інвестицій, що вважається індикатором рівня довіри та рейтингу країни. Наразі економічна активність України дуже низька, що підтверджується динамікою прямих іноземних інвестицій. Розглянемо структуру притоку та відтоку прямих іноземних інвестицій в Україну та з країни за остання 20 років. (табл. 1).

Залучення іноземних інвестицій є невід'ємною частиною розвитку економіки України, проте попри всі зусилля, інвестиційна привабливість країни залишається низькою. З таблиці 1 очевидно, що з кожним роком інвестицій в країну зменшуються, це свідчить про негативну тенденції в розвитку інвестиційної привабливості країни та досить ризикованими умовами залучання іноземного капіталу.

Сукупність передумов до інвестування та їх кількісну оцінку може презентувати Індекс інвестиційної привабливості країни. Саме цей показник істотно впливає на думку інвесторів. Україна маючи приховані можливості, володіючи значними трудовим та природно-ресурсним потенціалом, вигідним географічним положенням, великою кількістю

Інноваційно-інвестиційні процеси в національній економіці та підприємстві секторів економіки, повинна залучати інвесторів для активного економічного розвитку [1]. Наразі місце України в світовому рейтингу коливається на досить низькому рівні, але простежується тенденція до зростання.

Таблиця 1

Прямі інвестиції (акціонерний капітал) (на поч. року; млн.дол. США)

Роки	Прямі іноземні інвестиції в Україну	Прямі інвестиції з України
1996	896,9	84,1
1997	1438,2	97,4
1998	2063,6	127,5
1999	2810,7	97,5
2000	3281,8	98,5
2001	3875	170,3
2002	4555,3	155,7
2003	5471,8	144,3
2004	6794,4	166
2005	9047	198,6
2006	16890	219,5
2007	21607,3	243,3
2008	29542,7	6196,6
2009	35616,4	6204,0
2010	39175,7	6846,3
2011	43836,8	6878,9
2012	48197,4	6462,6
2013	53679,3	6597,4
2014	57056,4	6352,2
2015	40725,4	6456,2
2016	36154,5	6340,6

Джерело: сформовано автором на основі джерела [5]

За даними Гамбурзького інститут світової економіки (HWWI) спільно з німецькою аудиторською компанією BDO AG оприлюднено рейтинг країн за інвестиційною привабливістю BDO International Business Compass (IBC) за 2016 рік. В порівнянні з 2015 роком Україна в даному рейтингу опустилася на 41 сходинку (рис. 1).

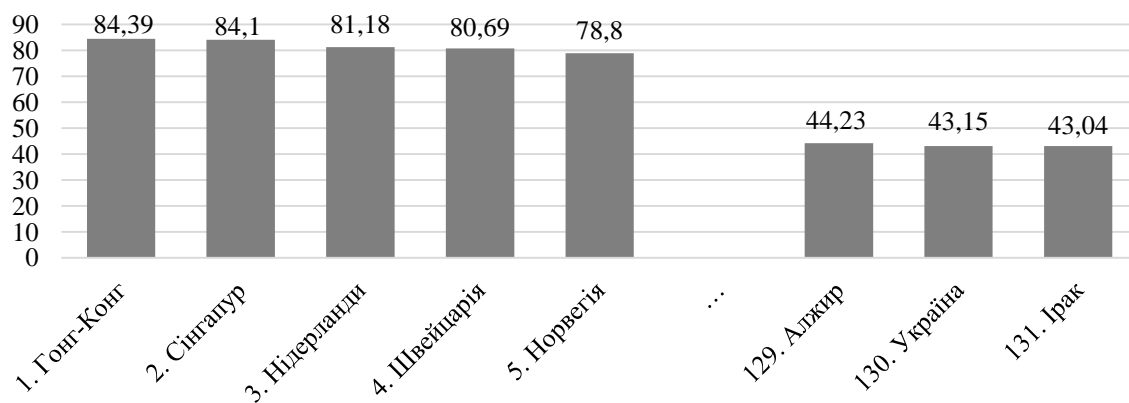

Рис. 1. Рейтинг країн за інвестиційною привабливістю за 2016 рік

Джерело: побудовано авторами на основі джерела [4]

За даними Європейської бізнес асоціації, Індекс інвестиційної привабливості України має наступну динаміку (рис. 2).

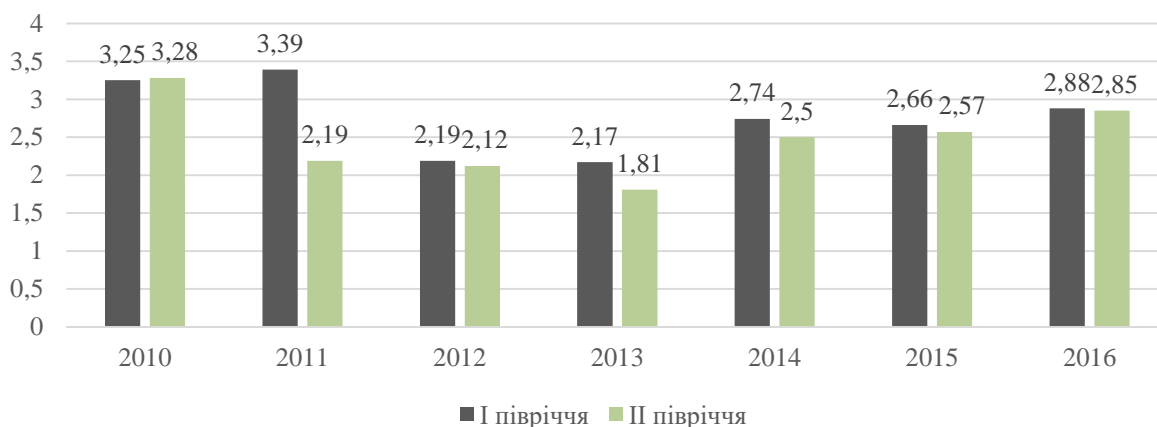

Рис. 2. Індекс інвестиційної привабливості України за 2010-2016 рр.
Джерело: побудовано авторами на основі джерела [1]

Індекс інвестиційної привабливості оцінюється по 5-бальній шкалі. Існує градація, за якою від 1-2 – це негативне становище, оскільки інвестиції майже не надходять, виробництво падає і рівень життя населення не змінюється. Від 2-3 – це нейтральна зона, коли інвестиції починають працювати і для інвесторів і на благо країни, але розвитку не відбувається, Україна знаходиться саме в цьому період, і показник від 3 і більше, свідчить, що інвестиції на повну приносять прибуток, економіка процвітає, країна розвивається [1].

Проте суттєвим сигналом до підвищення інвестиційної привабливості країни є не лише позитивні міжнародні рейтинги, але й інвестування вагомих на світовій арені інвесторів. Такими є Джордж Сорос (займає 32 місце у глобальному рейтингу мільярдерів та інвесторів Forbes, статки – 25,2 млрд. дол. США), Уоррен Баффет (посідає 2 місце у глобальному рейтингу мільярдерів та інвесторів Forbes, статки – 78,6 млрд. дол. США), Джон Богл, проте його статки не входять в рейтинг топ-200 [3].

Особливу роль має Дж. Сорос: створений ним інвестиційний фонд Soros Fund Management LLC, бере участь у капіталоутворенні багатьох відомих корпорацій. Дж. Сорос володіє значними пакетами акцій в Dow Chemicals (близько 5 млн. акцій) і Monsanto (500 тис. акцій). Обидві ці монополії, будучи хімічними концернами, зараз активно впроваджуються в сільське господарство, біотехнології, харчову промисловість тощо. Інша сфера інтересів енергетика, IT-сфера та банківський сектор [3].

Володіючи значними активами Дж. Сорос опосередковано може впливати на репутацію країни. Так, рейтинги країн після його інвестування стрімко зростають на 20-30 сходинок вгору. Так і Україна у 2015 році піднялась з 109 позиції до 89 за рейтингом HWWI спільно з BDO AG, можливо, завдяки інвестиціям Дж. Сороса в IT-сектор. Це й не дивно, тому що зацікавленість IT-сферою зростає. За даними аудиторської компанії EY, в 2014 році в світі зафіксовано рекордну кількість угод у цьому секторі – ці

3,5 тис. – на загальну суму 237,6 млрд. дол. І хоча Україна перебуває далеко не в центрі цих подій, скажімо як Польща – було укладено 34 угоди, все ж цікавить західних інвесторів [2].

Дж. Сорос почав інвестиційну діяльність на території України у 2005 році, відкривши представництво свого міжнародного фонду «Відродження», який допомагає становленню демократичного, відкритого суспільства шляхом підтримки значущих для його розвитку проектів. Так, Фонд розвитку України Дж. Сороса викупив повністю частку акцій Сіклум, яка належала Horizon Capital та вклав у розвиток ІТ-проектів 80 млн. дол. Сіклум – це один з українських лідерів у сфері ІТ-аутсорсингу, і займає 2 місце в Україні по обсягу надання послуг [2].

Для українського ринку ця угода значима і є однією з пріоритетних. Це не тільки така вагома інвестиція в сфері ІТ-аутсорсингу, але й перша в Україні. Для всього ІТ України прихід нового інвестора важливий, тим паче такого впливового. Це сигнал і для інших світових інвесторів, що в Україну можна і потрібно інвестувати, оскільки умови та світовий досвід для ефективного розвитку країни присутні.

Висновки. Таким чином проаналізувавши інвестиційну привабливість України та роль світових інвесторів для економіки країни, зокрема вклад Дж. Сороса, можна стверджувати, що інвестиційний клімат України починає покращуватися, оскільки на вітчизняний ринок починають заходити впливові світові інвестори. Тому Україна має всі шанси для подальшого економічного розвитку, бо існують всі для того вигідні умови та галузі, які зможуть в подальшому конкурувати на світовій арені. Тому на рівні держави потрібно проводити ефективну політику, створювати сприятливе середовище для інвесторів для покращення інвестиційної привабливості країни.

Список використаних джерел

1. Індекс інвестиційної привабливості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eba.com.ua/uk/component/k2/item/?Itemid=13>
2. 80 мільйонів від Сороса: Як ІТ-проектам України вдалося залучити великі інвестиції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nv.ua/ukr/publications/80-miljoniv-vid-sorosa-jak-it-proektami-ukrajini-vdalosja-zaluchiti-veliki-investitsiji-87422.html>
3. Джордж Сорос. Публікації Forbes [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/tags/all/863-dzhordzh-soros>
4. BDO IBC Overall ranking. Available at: <https://www.bdo-ibc.com/index/global-comparison/overall-index/>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Переверзева А.В. оцінка сучасного стану залучення іноземних інвестицій в економіку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/HP/Desktop/Vznu_eco_2016_1_11.pdf
7. Гура А.О. інвестиційний клімат в Україні: сучасний стан та напрями покращення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zenodo.org/record/20720/files/-----_15X-188-196.pdf

Манаенко И. Н.

к.э.н., доцент кафедры менеджмента КПИ им. Игоря Сикорского

Салабай В. А.

студент ФММ, КПИ им. Игоря Сикорского

НОВЫЕ ТRENДЫ В ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ УКРАИНЫ

В статье проанализированы современное состояние инвестиционной привлекательности Украины. Рассмотрена структура поступления иностранных инвестиций в национальную экономику. Определены основные проблемы привлечения иностранных инвестиций в национальную экономику, проведено исследование состояния инвестиционного климата в Украине за международными рейтинговыми оценками. Проанализированы индекс инвестиционной привлекательности по методике Европейской Бизнес Ассоциации. Рассмотрено влияние весомых мировых инвесторов на инвестиционную привлекательность страны, в частности Джорджа Сороса. Обоснованно важную роль формирования стабильного инвестиционного климата Украины. Определено, что Украина имеет значительный природный потенциал, квалифицированную рабочую силу, имеет значительный научно-технический потенциал, имеющуюся инфраструктуру, мощную производственную базу, огромный внутренний рынок сбыта продукции и успешную интеграцию в мировой финансовый и товарный рынок, и потенциально может быть одной из ведущих стран по привлечению инвестиций. Проанализированы объемы и тенденции привлечения иностранных инвестиций в экономику страны и определено их влияние на экономическое развитие ее реального сектора.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, инвестиционная привлекательность инвестиционный климат, международные рейтинги, мировой инвестор.

Manaienko Iryna

*Ph.D., assistant professor of management Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic
Institute*

Salabai Vladyslav

student FMM, Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute

NEW TRENDS IN UKRAINE INVESTMENT ATTRACTIVENESS

The article analyzes the current state of the investment attractiveness of Ukraine. The structure of foreign investments in the national economy. Identified the main problem of attracting foreign investments into national economic, a state of the investment climate in Ukraine by international rating. Analyzed the investment index of the attractiveness by methodic of EBA. The effect of significant global investors on the investment attractiveness of the country, including George Soros. Proved the significant role of forming a stable

Інноваційно-інвестиційні процеси в національній економіці та підприємстві
investment climate in Ukraine. It was determined that Ukraine has significant natural potential, skilled workforce, has significant scientific and technical potential, existing infrastructure, strong manufacturing base, a huge domestic market of products and successful integration into world financial and commodity markets and can potentially be one of the leading countries for attracting investment. Analyzed the scope and trends of foreign investment in the economy and determined their influence on the economic development of the real sector.

Keywords: foreign investment, the investment attractiveness of the investment climate, international ratings, global investors.

Манаєнко Ірина Миколаївна
verholyad@ukr.net
Салабай Владислав Олександрович
salabaivlad@ukr.net